

BILTEN

broj 9
22.09.2015.

Tiraž: 300 primeraka

SADRŽAJ

Fiziološki poremećaji kod krompira

Mr Anka Kačarević.....3

Kontrola ishrane mlečnih krava procenjivanjem telesne kondicije

Dragoljub Krajnović dipl.inž.....5

STIPS.....8

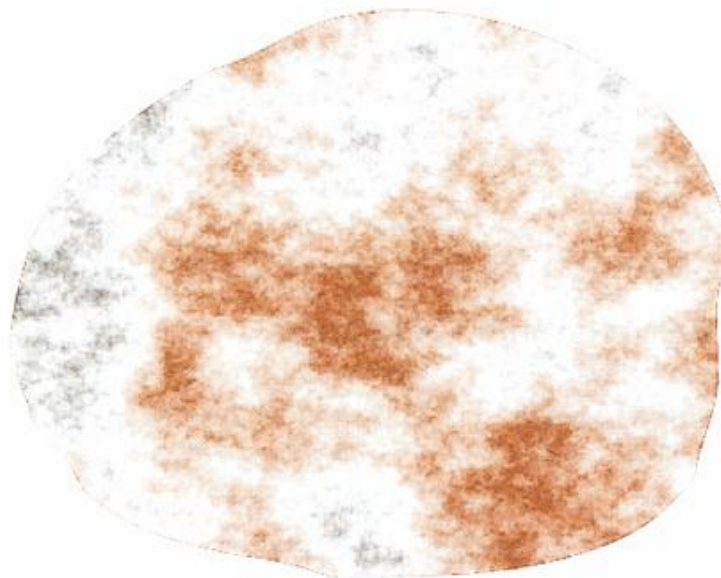
FIZIOLOŠKI POREMEĆAJI KOD KROMPIRA

Šuplje srce

Simptomi šupljeg srca ne mogu se uočiti spolja na krtolama krompira. Početni simptomi se uspoljavaju u vidu malih pega braon boje bliže centru krtole. Vremenom ove pege se povećavaju i postaju šupljine. Smatra se da ova promena na krtolama krompira nastaje usled uslova koji prouzrokuju veoma intenzivan rast i razvoj. Neke krtole koje imaju više od jedne šupljine crne boje raspoređene po celom tkivu, često su bile izložene ekstremnim temperaturama. Veoma visoke temperature tokom razvoja, skladištenja ili transporta ili pak povrede koje nastaju prilikom hlađenja krtola, mogu prouzrokovati pojavu šupnjeg srca kod krompira.

Crno srce

Spolja na krtolama ne uočavaju se nikakve promene. U retkim slučajevima može doći do pojave ružičastih ili crnih vlažnih mrlja na površini krtola. Karakterističan simptom unutar krtole je potamnijavanje tkiva – sivocrno do mastilocrne boje. Do pojave crnog srca dolazi kada izvor kiseonika za potrebe unutrašnjih tkiva koristi brže nego što je mogućnost dotoka kiseonika. Uslovi koji mogu uticati na pojavu crnog srca mogu se javiti prilikom poplavljivanja polja ili kada je temperatura zemljišta ekstremno visoka, u skladištu kada je loša ventilacija, u transportu kada se krtole pregrevavaju, ili u uslovima produženog skladištenja na temperaturama oko 0°C. Pojava crnog srca se može pojaviti kada su krtole izložene temperaturi 41-43°C 2 sata.

Sl.1.Crno srce

Nitavost klica

Nitavost klica krompira javlja se usled nepovoljnih temperaturnih uslova u zemljištu krajem vegetacije (temperatura preko 29 0C). Na krtolama se primećuju normalno razvijene klice, ali se zapažaju i nitave klice

Sekundarne krtole

Ukoliko se duže skladišti krompir na visokim temperaturama, ali i ukoliko se krtole sade u hladnom zemljištu može doći do preliivanja sadržaja iz glavne krtole u manje krtolice. Mere zaštite:

- 1 Čuvanje krompira u skladištima gde su optimalni uslovi,
- 2 Naklijavanje i sadnja krompira u optimalnim rokovima,
- 3 Kod osetljivih sorti sadnju obavljati nekoliko dana nakon sadnje neosetljivih sorti.

Oštećenje periderma

Ukoliko se otpočne sa vađenjem nedovoljno zrelih krtola krompira, zbog prevremenog prekida vegetacije dolazi do oštećenja pokožice krtole krompira (periderma). Takve krtole u skladištu su podložne češćim zarazama od strane gljiva i bakterija.

Uvećane lenticеле

Ukoliko dođe do uvećanih lenticela na krtolama krompira uočavaju se sitne male tačkice koje predstavljaju prirodne otvore za disanje krtola - lenticеле. Kada su optimalni uslovi u zemljištu za razvoj krompira, one su sitne, gotovo jedva vidljive. Međutim, na izuzetno vlažnom i sabijenom zemljištu, zatim kada je slaba obezbeđenost zemljišta kiseonikom, lenticеле se mogu uvećati. Tako uvećane lenticеле predstavljaju mesta gde mogu prodreti mnogi patogeni izazivači bolesti

Oštećenja od visokih temperatura i svetlosti

Ukoliko dolazi do dužeg delovanja jake sunčeve svetlosti na lišće, stabljike i krtole krompira javljaju se opekotine tkiva, a dolazi i do gubitka turgora tkiva. Nakon toga pojavljuju se braonkaste pege nepravilnog oblika. Napadnuto tkivo je najpre meko, a potom truli. Napred navedene promene dešavaju se i pri dužem delovanju visokih dnevnih temperatura i pri niskoj vlažnosti vazduha, pri visokim temperaturama zemljišta, kod slabo ogrnutog krompira i ukoliko se vadnja obavlja pri visokim temperaturama i pri jakom suncu

Oštećenja od niskih temperatura

Kasni prolećni mraz (- 2 0C) može oštetiti krompir, a ponekad i u potpunosti uništiti usev krompira, u zavisnosti od dužine trajanja mraza. Mlađe biljke se mogu regenerisati, ali će rast i razviće biti usporenije, tako da će prinos biti manji. Ako je krompir slabo ogrnut može da izmrzne pri temperaturi zemljišta od -1,7 0C.

Kod takozvanog „prehlađenog krompira“ dolazi do transformacije šećera i otpuštanja vode, krtole postaju mekše, imaju sladunjav ukus zbog većeg sadržaja prostih šećera. Ukoliko se krompir skladišti na temperaturama nižim od - 2 0C može doći do ove pojave

Krastavost lišća krompira

Razni abiotski faktori mogu izazvati fiziološke poremećaje kod krompira. Kada je visoka relativna vlažnost vazduha dolazi do pojave krastavosti (bobičavosti, edema) na lišću krompira

Mr Anka Kačarević

STOČARSTVO

KONTROLA ISHRANE MLEČNIH KRAVA PROCENJIVANJEM TELESNE KONDICIJE

Uspešna proizvodnja mleka u jednom zapatu muznih krava umnogome zavisi od efikasnog korišćenja energije iz konzumirane hrane. Poznato je da se mnogi problemi u ciklusu proizvodnje mleka kao i u reprodukciji muznih krava javljaju upravo zbog neodgovarajućeg snabdevanja energijom iz hrane. Kao efikasan način za praćenje snabdevenosti energijom u novije vreme je razvijen sistem ocene telesne kondicije krava. Na osnovu primenjivih tehnika i metoda za ocenjivanje može se zaključiti da je to potpuno subjektivan način ocenjivanja i utvrđivanja telesne kondicije. Međutim i pored toga što ovaj način nije egzaktnog karaktera, on daje veoma dobru procenu telesnih rezervi u energiji. Iz praktičnog iskustva došlo se do stava da se telesne rezerve u organizmu mogu bolje proceniti na ovaj način nego direktnim merenjem telesne mase. Osnovne karakteristike ove metode su te da je ona jeftina, jednostavna i lako primenjiva u različitim uslovima kontrolisanja, pa je na osnovu toga prilično zastupljena i veoma popularna u mnogim zemljama sa srednjom ili razvijenim mlečnim govedarstvom. Kao dobar pokazatelj govori i podatak iz prakse, da mnogi početnici vrlo brzo postaju dobri ocenjivači telesne kondicije. Postoji više sistema ocene telesne kondicije, ali svi su u osnovi slični. Posmatrajući kriterijume i postupke ocenjivanja, krave se ocenjuju ocenama od 1 do 5, sa upotrebom međuocena koje imaju vtrednosti 2,5;3,5 i 4,5.

Kriterijumi za ocenjivanje kondicije krava od 1 do 5 zasnovani su na parametrima kao što su oblast ocenjivanja gde se koriste koren repa i slabine, kao i predeo tela koji se detaljno posmatra i procenjuje. Tako, za koren repa posmatra se i procenjuje pojas od sednjačnih kvrga karlice do vrha korena repa, dok se za slabine analizira i ocenjuje pojas-širina koje zauzimaju horizontalne projekcije slabinskih kičmenih pršljenova.

Postupak ocenjivanja zasniva se na postupcima opipavanja i posmatranja rezervi loja na:

- a) karličnom delu (koren repa, kukovi, sednjače i karlično-butni zglobovi);
- b) slabinama (poprečni nastavci-kratka rebra i trnasti nastavci, koji se formiraju vertikalno);

Proizvodnja mleka, efikasna reprodukcija, kao i dugovečnost u proizvodnji zavise dobrim delom od pravilne ishrane, a samim tim i od adekvatnih telesnih rezervi grupisanih kao masno potkožno tkivo. Ekstremi u telesnoj kondiciji, dakle preterano nagojene ili izrazito mršave krave najčešće su izložene riziku da se kod njih naglo smanji proizvodnja mleka usled izraženih metaboličkih poremećaja, ali i reproduktivni problemi u vidu smanjenja koncepcije osemenjavanja kao i problemi prilikom teljenja. Ukoliko se jave brze poromene u telesnoj kondiciji, a posebno neadekvatna kondicija u početnoj fazi laktacije najčešće dovodi do zdravstvenih problema. Ovo je razlog koji upućuje da se kontrola telesne kondicije sprovodi u sledećim momentima proizvodnog ciklusa:

teljenje;

u periodu 5-6 nedelje posle teljenja, kada se dostiže maksimalna proizvodnja mleka, javljanje prvog estrusa ili u periodu prvog rektalnog pregleda posle teljenja;

osemenjavanje;

faza sredine laktacije (od 150 do 200 dana trajanja laktacije);

faza zasušenja;

U navedenim fazama proizvodnog ciklusa mora da bude ispoljena odgovarajuća telesna kondicija. Program ishrane treba koncipirati tako da se pravilno iskoristi faktor gubitka telesne mase i da se koliko je moguće smanji period negativnog bilansa energije. Imajući u vidu vrednost i značaj poena u sistemu ocenjivanja, u praksi je utvrđeno da 80% grla u zapatu treba da izgubi $\frac{1}{2}$ do $\frac{3}{4}$ poena telesne kondicije u periodu između teljenja i vrhunca proizvodnje. Na osnovu toga krava u toku druge laktacije i to u periodu dostizanja maksimalne proizvodnje mleka (od 50 do 60 dana), treba da počne nedeljno da dobija 1,8-2,2 kg telesne mase. Utvrđeno je da jedan poen telesne kondicije približno iznosi 55 kg telesne mase, što upućuje da je odraslim kravama potrebno 6 meseci da bi obnovile jedan poen koji izgube tokom početne faze laktacije. Grla koja još nisu završila svoj porast, odnosno junice prvotelke za popvećanje ocene telesne kondicije od jednog poena, potrebno je da uvećavaju svoju masu za čitavih 70 kg.

Ako se ustanovi gubitak veći od jednog ili manji od pola poena ocene telesne kondicije u početnoj fazi laktacije, to ukazuje sigurno da se ishrana ili način držanja tako kontrolisanih grla ne sprovodi na pravilan način, pa se mora u tom pravcu intervenisati. Problem nepravilne ishrane ispoljava se onda kada se utvrdi da je nastao gubitak veći od jednog poena za prve 2-3 nedelje od početka laktacije. Ako je, međutim gubitak manji od pola poena tokom 4-5 nedelja trajanja laktacije to onda ukazuje na ispravan i adekvatan način ishrane.

Dragoljub Krajnović

BERZA POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA NA INTERNETU

Ministarstvo poljoprivrede je pre dve godine pokrenulo sajt www.agroponuda.com, sa ciljem da se poljoprivrednim proizvođačima pruži mogućnost da lakše i brže prodaju svoje poljoprivredne proizvode putem interneta.

Agroponuda je berza poljoprivrednih proizvoda i sprovodi se u cilju promovisanja malih poljoprivrednih gazdinstava koja funkcionišu kao porodična gazdinstva. Podaci o ponuđačima poljoprivrednih proizvoda postavljaju se besplatno na portal www.agroponuda.com. Na taj način se stvara baza tržišnih podataka raspoloživih poljoprivrednih proizvoda i stvara se podrška njihovom plasmanu na području čitave republike Srbije. Svi poljoprivredni proizvođači koji su zainteresovani za ovakav način prodaje poljoprivrednih proizvoda, mogu se obratiti savetodavcima Poljoprivredne stručne i savetodavne službe "Padinska Skela" radi postavljanja podataka na sajt. Ti podaci su: Ime i prezime, adresa, br polj. Gazdinstva, vrsta i količina proizvoda i kontakt telefon.

Proizvod	Količina	Ponuđač	Grad	Objavljena	Ističe	Bz.
1 Paprika slija	500,0 kg	Stošić Ljubiša	Žitорађе	08.05.14	22.05.14	4504
2 Orah očišćen	50,0 kg	Goran Božidarević	Negotin	08.05.14	22.05.14	4503
3 Telad SW 80-160kg	2,0 grlo	Mičić Ketić	Negotin	08.05.14	22.05.14	4502
4 Priplodne junice	5,0 grlo	Predić Dragan	Kladovo	08.05.14	22.05.14	4501
5 Prasad 16-25kg	50,0 grlo	Dejan Todorović	Negotin	08.05.14	22.05.14	4500

Na ovakav način se mogu prodavati voće, povrće, živa stoka i sl. Vremena trajanja ponude je do dve nedelje, ali ponuda se može obnoviti i više puta. Svi poljoprivrednici koji imaju mogućnost korišćenja internet mogu u svakom trenutku videti trenutno aktuelne ponude poljoprivrednih proizvoda, povrsti, količinama i mestima.

Prodaja putem internet u razvijenim zemljama je vrlo zastupljena, a u Srbiji zauzima sve veći značaj. Internet omogućava da se na jednom mestu nađe kompletan asortiman i da kupac ima aktuelne informacije koje su mu permanentno dostupne. Savremenim pristupom marketingu u poljoprivredi, putem internet, ostvaruje se značajna konkurentna prednost u plasmanu polj. Proizvoda, a poljoprivrednicima ostaje više vremena da se posvete postizanju boljeg kvaliteta proizvoda.

Преглед цена (РСД) са зелене, кванташке и сточне пијаце у Београду за период
14.09. – 20.09.2015. године

Поврће			Воће			Пијачна цена стоке	
Производ	Кванташ	Зелена	Производ	Кванташ	Зелена	Производ	Жива вага
	Дин/кг	Дин/кг		ш	Дин/кг		Дин/кг
Блитва	/	/	Банана	120,00	130,00	Товљеници (80-120 кг)	187
Боранија (шарена)	80,00	150,00	Бресква	50,00	80,00	Бикови(≥500кг, ХФ раса)	220
Краставац салатар	35,00	70,00	Нектарина	65,00	100,00	Бикови(≥500кг, СМ раса)	-
Кромпир бели	33,00	70,00	Малина	480,00	-	Сточна храна	
Купус	30,00	50,00	Јабука	45,00	80,00		
Лук црни	30,00	60,00	Грожђе	75,00	120,00	Луцерка сено у балама(цена/кг)	-
Паприка шиља	55,00	100,00	Боровница	-	-	Кукуруз,цак 50 кг, окруње, фино сушен	22,00
Парадајз	50,00	100,00	Лимун	250,00	350,00	Пшеница (цак 50 кг)	22,00
Тиквице	18,00	50,00	Крушка	70,00	100,00	Сточни јечам (цак 50 кг)	22,00
Зелена салата	33,00	60,00	Шљива	50,00	80,00	Сточно брашно (цак 33 кг)	20,00